

Tomasz Dymaczewski
Józef Malinowski
Jarosław Matysiak
Poznań

**MATERIAŁY ZYGMUNTA JEDLICKIEGO
(1899–1954)
(P.III–53)**

Marian Zygmunt Jedlicki (ps. S. M. Marvey), urodził się 30 kwietnia 1899 r. w Kielcach, jako najstarsze z trojga dzieci Łukasza, praktykującego tam lekarza i Marii z Przeździeckich. Gdy miał sześć lat, rodzice wysłali go do Krakowa, gdzie uczył się w szkole powszechnej. Od września 1909 r. kontynuował naukę w CK III Gimnazjum im. Króla Jana III Sobieskiego. Od 1913 r. działał w ruchu skautowskim.

Po ukończeniu nauki w gimnazjum, w grudniu 1917 r. rozpoczął studia na Wydziale Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego (UJ). Studiował do roku 1924, z przerwą w latach 1918–1920, kiedy to wstąpił do Wojska Polskiego. W czasie wojny polsko-sowieckiej w 1920 r., działał jako korespondent wojenny na froncie południowym dostarczając materiałów do publikacji na łamach dzienników krakowskich. Podczas przeprowadzonej pod koniec lat dwudziestych weryfikacji uczestników wojny polsko-sowieckiej, nadano mu stopień podporucznika rezerwy WP ze starszeństwem od 1925 r.

Podjąwszy w kwietniu 1921 r. przerwane wojną studia uniwersyteckie, Marian Jedlicki kształcił się równocześnie od tegoż roku w Szkole Nauk Politycznych przy Wydziale Prawa UJ, którą ukończył w 1923 r. otrzymując dyplom i prawa wykładowcy. Tytuł doktora praw uzyskał w lutym 1924 r.

W czasie studiów zwrócił na siebie uwagę prof. Stanisława Estreichera, który umożliwił mu uzyskanie stypendium rządowe Republiki Francuskiej na trzyletnie studia w Paryżu (1924–1927). Uczęszczał tam na wykłady i seminaria wybitnych historyków prawa z École de Droit de Paris, École Pratique des Hautes Études i École Nationale des Chartes, współpracując m. in. z prof. François Olivier-Martinem.

Do kraju wrócił w 1927 r., Rok później, w oparciu o dotychczasowy dorobek naukowy, głównie zaś na podstawie bogato udokumentowanego opracowania *Monumenta Germaniae Historia. Szkic historyczno-krytyczny* (1927 r.) oraz studium *O podniesieniu na tarczy u dawnych Germanów* (opublikowane w *Pamiętniku trzydziestolecia pracy Przemysława Dąbkowskiego* - 1927 r. i osobno odbite w 1928 r.), uzyskał we wrześniu 1928 r. veniam legendii na Wydziale Prawa UJ. W październiku tegoż roku został starszym asystentem przy Seminarium Historii Prawa Zachodnioeuropejskiego.

Działalność naukową i dydaktyczną kontynuował Marian Jedlicki na Uniwersytecie Poznańskim (UP). Z początkiem roku akademickiego 1928/1929 władze tej uczelni

poszukiwały kandydata na stanowisko starszego asystenta na Wydziale Prawno-Ekonomicznym UP, wakujące po śmierci Teodora Tyca (zmarł w sierpniu 1927 r.). Po okresie rozwiązań prowizorycznych, ostatecznie z początkiem stycznia 1929 r. objął stanowisko starszego asystenta, podejmując zarazem wykłady zlecane z historii prawa na zachodzie Europy na Wydziale Prawo-Ekonomicznym. Na wydział ten przeniósł następnie swoją veniam legendii uzyskaną na UJ, po czym z początkiem roku akademickiego 1930/1931 został mianowany zastępcą profesora wymienionego poprzednio przedmiotu.

W owym okresie aktywnie współpracował ze zorganizowanym i kierowanym przez Zygmunta Wojciechowskiego Zarządem Powszechnych Wykładów Uniwersyteckich (PWU) organizowanych przez Uniwersytet Poznański, będąc – zarówno na obszarze Poznania jak i w terenie – jednym z najczynniejszych prelegentów. M. in. brał udział w głośniejszych w okresie międzywojennym akcjach odczytów organizowanych przez Zarząd PWU na terenach Prus Wschodnich i Pomorza.

Po wybuchu II wojny światowej i zajęciu Poznania przez Niemców na początku września 1939 r., Marian Jedlicki znalazł się na liście Polaków poszukiwanych przez Gestapo. W obawie przed aresztowaniem wyjechał z Poznania i znalazł się w Wilnie, gdzie od października tegoż roku wykładał prawo kościelne na tamtejszym Uniwersytecie. W grudniu 1939 r. – poprzez Szwecję i Anglię – przedostał się do Francji. Początkowo działał w środowisku historyków i prawników francuskich, z którymi utrzymywał kontakt w okresie międzywojennym. W marcu 1940 r. zgłosił się jako ochotnik do Armii Polskiej we Francji. Przydzielono go do Wydziału Oświaty przy Sztabie Głównym. Po klęsce Francji, w czerwcu 1940 r. wraz z grupą oficerów sztabowych ewakuował się drogą morską do Wielkiej Brytanii.

W sierpniu 1940 r., z uwagi na stan zdrowia został przeniesiony do rezerwy i zwolniony z wojska. Początkowo współdziałał w organizowaniu szkolnictwa podstawowego i średniego dla emigracji polskiej. W kwietniu 1941 r., jako znawca historii i ustroju Niemiec, został zaangażowany w Ministerstwie Informacji i Dokumentacji w prace mające na celu m. in. uzasadnienie polskich żądań w kwestii ziem zachodnich i północnych na wypadek klęski III Rzeszy. Po zorganizowaniu w kwietniu 1944 r. polskiego Wydziału Prawa Uniwersytetu w Oxfordzie, Marian Jedlicki wykładał przedmiot „Historia prawa na zachodzie Europy”. W Oxfordzie pozostawał do czerwca 1946 r., po czym wrócił do kraju.

Osiadł w Krakowie, choć początkowo wyrażał zgodę na objęcie katedry na Wydziale Prawno-Ekonomicznym Uniwersytetu Poznańskiego. Z początkiem września 1946 r. – objął jako profesor kontraktowy po Stanisławie Estreicherze – Katedrę Powszechnej Historii Ustrojów Państwowych i Prawa na Uniwersytecie Jagiellońskim. W grudniu tegoż roku mianowano go profesorem zwyczajnym Historii Prawa na Zachodzie Europy na Wydziale Prawa UJ, co zapoczątkowało okres jego wytężonej pracy dydaktycznej. Prócz wykładów na UJ prowadził analogiczną działalność w krakowskiej Szkole Nauk Politycznych i na Uniwersytecie Warszawskim, gdzie zatrudniono go w latach 1946–1949 jako profesora kontraktowego.

W kwietniu 1949 r. na podstawie dekretu Bolesława Bieruta z lutego tegoż roku, Marian Jedlicki przeniesiony został na Wydział Prawa Uniwersytetu Poznańskiego i mianowany profesorem zwyczajnym. W Poznaniu poświęcił się głównie działalności pedagogicznej, zwłaszcza zaś organizowaniu i prowadzeniu dydaktyki w Kołach Naukowych istniejących przy poszczególnych katedrach i zakładach Wydziału Prawa.

Zarazem silnie związał się z Instytutem Zachodnim, którego organizator i ówczesny dyrektor prof. Zygmunt Wojciechowski znany był mu z okresu wspólnej pracy w Zarządzie PWU.

Działalność naukowa Mariana Jedlickiego na Uniwersytecie Poznańskim w okresie międzywojennym i kontakty z wybitnymi znawcami dziejów wczesnośredniowiecznych Niemiec (zwłaszcza z Janem Rutkowskim, Kazimierzem Tymienieckim, Józefem Widajewiczem, Leonem Koczym oraz publikującym swe pierwsze rozprawy Gerardem Labudą) wpłynął z jednej strony na wzbogacenie jego warsztatu naukowego, z drugiej zaś ukierunkował jego zainteresowania badawcze ku problematyce stosunków monarchii wczesnopiastowskiej ze swym zachodnim sąsiadem. Pod wpływem opozycji wobec poglądów głoszonych przez grupę uczonych niemieckich skupioną wokół periodyku „Jemsberg”, zajął się bliżej kwestią początków metropolii arcybiskupiej w Gnieźnie i jej statusu wobec roszczeń terytorialnych i prawnych arcybiskupstwa magdeburskiego. Badania te wydały owoce w postaci rzeczowego i solidnego udokumentowanego, acz nie pozbawionego politycznych akcentów referatu *Les rapports entre la Pologne et l'Empire Germanique au point de vue de l'histoire des institutions politiques* zamieszczonego w T. 3 *Polskiej Księgi Zjazdowej* zawierającym materiały z VII Międzynarodowego Kongresu Nauk Historycznych, który odbył się w Warszawie w kwietniu 1933 r. Dalsze sprecyzowanie i rozwinięcie przedstawionych w referacie tez, przyniosła publikowana wkrótce na łamach „Revue historique de droit français et étranger” rozprawa pt. *La création du premier archevêché polonais à Gniezno et les conséquences au point de vue des rapports entre la Pologne et l'Empire germanique* (Paryż 1933). Poglądy wyłożone w tej pracy wywołały replikę Alberta Brackmanna pt. *Die Anfänge des polnischen Staates* (1934) i z kolei odpowiedź autora spuścizny pt. *Die Anfänge des polnischen Staates. Erwiderung*, („Historische Zeitschrift”, 1935). Sumę swoich dotychczasowych poglądów na kwestie stosunków polsko-niemieckich, przedstawił Marian Jedlicki w pracy ogłoszonej krótko przed wybuchem wojny *Stosunek prawny Polski do Cesarstwa do roku 1000* (Poznań 1939).

Zadzierzgnięte węzły współpracy i przyjaźni z francuskimi uczonymi w okresie jego pobytu we Francji w latach 1924–1927, otworzyły przed nim możliwości publikowania na łamach „Revue historique de droit français et étranger”, udział w procesach Société d'Histoire du Droit i w corocznych zjazdach uczonych z krajów pozostających pod wpływem kultury francuskiej. Tak w „Revue historique” jak i w „Le Monde Slave” Marian Jedlicki ogłaszał w latach 1925–1930 recenzje prac Stanisława Kutrzeby, Zygmunta Wojciechowskiego i Oskara Lange. Zarazem popularyzował osiągnięcia zachodnioeuropejskich historyków prawa na łamach polskich periodyków historycznych, np.: w „Przeglądzie Współczesnym”, „Pamiętniku Historyczno-Prawnym”, „Kwartalniku Historycznym”, głównie w formie sprawozdań ze zjazdów historycznych organizowanych na zachodzie Europy (Paryż, Bruksela) lub recenzji i opinii o zachodnioeuropejskich publikacjach źródłowych (np. studium o „Monumenta Germaniae Historica”).

W okresie pobytu w Wielkiej Brytanii w latach II wojny światowej, z uwagi na znajomość problematyki stosunków polsko-niemieckich, zatrudniono go od kwietnia 1941 r., jako eksperta historycznego w Ministerstwie Prac Kongresowych. Z okresu tego pochodzą prace pt. *Germany and Poland Through the Ages* oraz *A Thousand Years of German Aggression* ogłoszone pod pseudonimem S. M. Marvey. Jednocześnie powierzono mu

opracowanie dwóch rozdziałów powstającego wówczas I tomu *Cambridge History of Poland*.

Po zakończeniu wojny i po powrocie do kraju, poświęcał się intensywnym badaniom nad ustrojem prawno-politycznym państw Europy w dobie nowożytnej, co zaowocowało opublikowaniem rozprawy pt. *Zagadnienia ustrojowo-polityczne Wielkiej Brytanii i Dominiów* (Kraków 1947). Natomiast efektem współpracy z Instytutem Zachodnim były artykuły o układzie merseburskim z 1013 r. i o poglądach prawno-politycznych Thietmara, przede wszystkim zaś najwybitniejsze osiągnięcie naukowe Mariana Jedlickiego: fundamentalne dla rozwoju mediewistyki polskiej tłumaczenie *Kroniki Thietmara* z obszernymi komentarzami i wstępem, który nawet potraktowany odrębnie, sam w sobie mógłby stanowić poważną i cenną publikację. Praca ta została wydana w 1953 r., nakładem Instytutu Zachodniego. Zachęcony życzliwą oceną i pozytywnym przyjęciem z jakim tłumaczenie spotkało się w kręgach naukowych, rozpoczął podobne prace nad przekładem tekstu *Kroniki Widukinda*, nie zdołał ich jednak wyprowadzić poza fazę wstępną.

Już po jego zgonie ukazał się podręcznik akademicki pod tytułem *Wybór tekstów źródłowych do powszechnej historii państwa i prawa* (1955), powstały w znacznej mierze na bazie doświadczeń zebranych przez twórcę spuścizny w pracy ze studentami Wydziału Prawa Uniwersytetu Poznańskiego w latach 1949–1953.

Marian Jedlicki uczestniczył w kongresach naukowych, które odbyły się w Paryżu (w 1925 i 1927 r.) oraz w Brukseli (w 1926 r.). W 1928 r., wziął udział w VI Międzynarodowym Kongresie Nauk Historycznych w Oslo, na którym przedstawił referat pt. *Rozwój instytucji politycznych w Polsce w porównaniu z instytucjami Europy Zachodniej*.

Należał do czterech stowarzyszeń francuskich: Société de l’histoire de France, Société d’histoire du droit, Société d’histoire moderne et contemporaine, Société d’histoire de l’Église. W czasie wojennego pobytu w Anglii jego odczyty i publikacje stały się podstawą do przyjęcia go w poczet członków The Royal Historical Society.

Marian Jedlicki zmarł po ciężkiej chorobie w Poznaniu 14 marca 1954 r. Został pochowany na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

Materiały Mariana Jedlickiego zakupione zostały przez PAN Archiwum w Warszawie w 1974 r. Oddział Poznański Archiwum PAN przejął je w oparciu o spis (175 pozycji) sporządzony przez wdowę po twórcy spuścizny Barbarę Jedlicką (księga nabytków. Spis nie systematyzował spuścizny. Wobec powyższego, opracowujący nie zachował układu nadanego archiwaliom przez Barbarę Jedlicką.

Spuścizna została uporządkowana przez Tomasza Dymaczewskiego, w okresie od lutego do listopada 1985 r. Tekst inwentarza został powtórnie przepisany przez Józefa Malinowskiego oraz przeredagowany i uzupełniony przez Jarosława Matysiaka, w kwietniu – maju 2021 r. Zawiera materiały z lat 1908–1973. Całość materiałów została podzielona na 8 grup tematycznych zgodnie z metodami porządkowania przyjętymi w Polskiej Akademii Nauk Archiwum w Warszawie. Poszczególne grupy stanowią: I. Materiały twórczości naukowej; II. Materiały działalności naukowej; dydaktycznej i organizacyjnej; III. Materiały biograficzne; IV. Korespondencja; V. Materiały o twórcy spuścizny; VI. Materiały rodzinne; VII. Materiały obce oraz załączniki.

Grupa materiałów twórczości naukowej z lat 1931–1953/54 obejmująca ogółem 47 jednostek podzielona została na 7 podgrup tematycznych odzwierciedlających różnorodność zainteresowań i poszukiwań badawczych twórcy spuścizny. Podgrupy zatytułowane: A. Zagadnienia polityczne i prawne ekspansjonizmu niemieckiego na przestrzeni dziejów i B. Opracowania dokumentujące polskość Pomorza i Śląska, obejmują prace powstałe podczas pobytu Mariana Z. Jedlickiego na emigracji w Wielkiej Brytanii przy czym, ze względu na trudny dostęp do większości z nich, opracowujący uznał za celowe prócz rękopisów i maszynopisów włączyć prace drukowane i publikowane.

Podgrupa: C. Publikacje i referaty pozostałe na marginesie tłumaczeń Kroniki Thietmara, dokumentuje badania twórcy spuścizny nad stroną polityczno-prawną tego ważnego źródła historycznego. W podgrupie: D. Podręczniki i skrypty z zakresu konstytucjonalizmu i prawa międzynarodowego przykuwa uwagę *Wybór tekstów źródłowych do powszechnej historii państwa i prawa*, skrypt po dziś dzień aktualny i nadal ceniony przez słuchaczy wydziałów prawa polskich uczelni. Warto także podnieść wartość wykładów (podgrupa E), głównie uniwersyteckich, odznaczających się starannym opracowaniem, rzetelnością wykorzystanych źródeł i ciekawym ujęciem niektórych kwestii prawnych (jedn. 23–30).

Na uwagę także zasługuje osobnie sklasyfikowany utwór dramatyczny (F), napisany i wystawiony w Wielkiej Brytanii pt. *Druga Wyspa. Sceny dramatyczne z życia i walki podziemnej Polski*. *Drugą wyspę* twórca spuścizny opublikował pod pseudonimem M. S. Marvey. Kolejną a zarazem ostatnią podgrupę stanowią materiały warsztatowe (podgrupa G). Są to głównie wypisy źródłowe i kartoteki bibliograficzne dotyczące niemal w całości okresu średniowiecza.

W grupie materiałów działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej z lat 1935–1954, zdecydowaną większość stanowią akta Wydziału Prawa Uniwersytetu Poznańskiego. Materiały te dokumentują działalność twórcy spuścizny jako pedagoga, przy czym szczególną wartość posiadają akta Kół Naukowych działających przy Wydziale.

Grupa materiałów biograficznych obejmuje 14 jednostek (j. 58–71) z lat 1908–1954. Obok obszernej i dobrze zachowanej dokumentacji przebiegu działalności naukowej twórcy spuścizny, w grupie tej znalazły się również inne interesujące archiwalia (np. nakaz aresztowania wystawiony przez władze niemieckie w 1939 r. oraz dane dotyczące repatriacji z Wielkiej Brytanii do polski w roku 1946 (j. 61 i 65).

Rangę obszernej korespondencji obniża nieco fakt jej pochodzenia niemal wyłącznie z lat 1952–1954, a więc ostatnich lat życia i działalności twórcy spuścizny. Całość zaopatrzone w aneksy.

W grupie materiałów o twórcy spuścizny z lat 1938–1965 szczególną uwagę zwraca dokumentacja związana z wydaniem pośmiertnym *Wyborów tekstów źródłowych* i artykuły pt. *Trzej kronikarze* oraz korespondencja kierowana na ręce Barbary Jedlickiej, dotycząca prac jej męża lub ich recenzji zaopatrzone w aneksy.

W załącznikach umieszczono prace, artykuły i komunikaty twórcy spuścizny, opublikowane w kraju i za granicą, z reguły jednak łatwo dostępne dla polskich badaczy, z lat 1925–1973.

Po uporządkowaniu i zinventaryzowaniu zespół Mariana Z. Jedlickiego obejmuje ok. 0, 90 mb akt. W PAN Archiwum w Warszawie Oddział w Poznaniu nadano spuściźnie sygnaturę P.III-53. Inwentarz liczy 84 jednostki. Dołączono do niego 3 aneksy.

Źródła i bibliografia

1. PAN Archiwum w Warszawie Oddział w Poznaniu, Materiały Mariana Zygmunta Jedlickiego, P.III-53, j. a. 58–60.
2. Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego, rkp. nr 619.
3. Cieślak T., *Zgon profesora Mariana Jedlickiego (1899–1954)*, „Państwo i Prawo”, 1954, z. 7/8.
4. *Profesor Marian Jedlicki*, „Czasopismo Prawno-Historyczne”, (art. red.), 1954, z. 1.
5. Szczaniecki M., *Marian Zygmunt Jedlicki*, „Sprawozdania Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauki”, za I i II kw. 1955.
6. Stanulewicz M., *Marian Jedlicki. Tłumacz Thietmara*, Poznań 2006.
7. Vetulani A., *Marian Zygmunt Jedlicki*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, T. 11, Wrocław-Warszawa-Kraków 1964–1965, s. 133–134.
8. Wędzki A., *Marian Zygmunt Jedlicki*, [w:] *Wielkopolski Słownik Biograficzny*, 1981, s. 295–296.
9. Wojciechowski Z., *Marian Zygmunt Jedlicki*, „Przegląd Zachodni”, 1954, nr 3/4, s. 601–607.

PRZEGLĄD ZAWARTOŚCI INWENTARZA

	pozycja inwentarza
I. Materiały twórczości naukowej	1–47
A. Zagadnienia polityczne i prawne ekspansjonizmu niemieckiego na przestrzeni dziejów	1–9
B. Opracowania dokumentujące polskość Pomorza i Śląska	10–12
C. Publikacje i referaty powstałe na marginesie tłumaczenia Kroniki Thietmara	13–16
D. Podręczniki i skrypty z zakresu konstytucjonalizmu i prawa międzynarodowego	17–22
E. Wykłady	23–30
F. Utwór dramatyczny	31
G. Materiały warsztatowe	32–47
II. Materiały działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej	48–57
III. Materiały biograficzne	58–71
IV. Korespondencja	72
V. Materiały o twórcy spuściźnie	73–76
VI. Materiały rodzinne	77–78
VII. Materiały obce	79–80
Załączniki	81–84

I. MATERIAŁY TWÓRCZOŚCI NAUKOWEJ

A. Zagadnienie polityczne i prawne ekspansjonizmu niemieckiego na przestrzeni dziejów

1. *Germany and Poland through the ages*
Wykład wygłoszony w University of Cambridge w 1941 r.
1942, druk, sz., j. ang., s. 23
2. *A Thousand years of German aggression*
Opracowanie (wyd. pod pseud. S. M. Marvey)
1943, druk, opr., j. ang., s. 116 i 6 map
3. *German Menace to Europe thorough the ages*
Opracowanie (wyd. pod pseud. S. M. Marvey)
1944, druk, sz., j. ang., s. 19
4. *German Colonization in Poland and the rise of the State of the Teutonic Order*
Opracowanie dwóch rozdziałów dla I tomu *Cambridge History of Poland* oraz bibliografia dla obu tematów
przed 1945, rkp., l., j. ang., j. pol., k. 122
5. *Kolonizacja niemiecka na Śląsku*
Opracowanie
1942, rkp, l., k. 39
6. Stosunek państwa niemieckiego do Polski na przestrzeni dziejów
Wykład, streszczenie
Po 1942, masz., l., k. 42
7. Stosunek państwa niemieckiego do Polski na przestrzeni dziejów
Opracowanie
Po 1942, masz., l., k. 135
8. Kolonizacja niemiecka w krajach wschodniej Europy w historii rozwoju
Opracowanie (2 wersje różniące się szczegółami)
Przed 1945, masz., l. k. 84
9. Stosunek państwa niemieckiego do państw zachodniosłowiańskich i państwa polskiego w szczególności na przestrzeni dziejów
Opracowanie
Przed 1945, masz., l., k. 89

B. Opracowania dokumentujące polskość Pomorza i Śląska

10. Prawa historyczne Polski do Śląska
Opracowanie
1942, masz., l., sz., k. 38
11. Historia Śląska od czasów najdawniejszych od roku 1914
Opracowanie
Przed 1945, masz., l., k. 85
12. Polskość Pomorza Zachodniego w świetle historii i etnografii
Opracowanie (2 egzemplarze)
1943, masz., l., k. 40 + 40

C. Publikacje i referaty powstałe na marginesie tłumaczenia Kroniki Thietmara

13. Kronika Thietmara jako źródło do historii państwa i prawa
Opracowanie
1953, masz., rkp, l., k. 104
14. Les idées du chroniqueur Thietmar sur les institutions politiques et la droit de son époque
Referat (tekst w języku polskim)
B.d., masz., l., k. 4
15. Poglądy prawno-polityczne Thietmara
Opracowanie
B.d., masz., rkp. k. 78
16. Fragment opracowania o poglądach społecznych Thietmara
B.d., rkp, l., k. 8

D. Podręczniki i skrypty z zakresu konstytucjonalizmu i prawa międzynarodowego

17. Współczesna Holandia
Skrypt oparty o wykłady M. Z. J. w Szkole Nauk Politycznych w Krakowie
1931, masz. pow., sz., s. 56
18. L'hommage féodal dans les relations internationales du Moyen-âge
Szkic opracowania
Przed 1939, j. franc., rkp., l., k. 10
19. Związki państw w historii
Opracowanie
Przed 1945, masz., l., k. 61 i 1
20. Historia prawa angielskiego
Szkic opracowania
1946, masz., l., k. 15
21. Wybór tekstów źródłowych do powszechnej historii państwa i prawa
Przed 1954, masz., rkp. l., k. 289
22. Historia Państwa w okresie kapitalizmu (Historia konstytucjonalizmu)
Opracowanie (dwie wersje tematu)
B.d., masz., l., k. 14

E. Wykłady

23. Powszechna historia państwa i prawa
1949/1950 i b. d., masz., rkp., k. 139
24. Konstytucjonalizm
Po 1949, masz., rkp., l., k. 12
25. Prawo kościelne
Po 1949, rkp., l., k. 25
26. Prawo angielskie
Po 1949, rkp., l., k. 40
27. Konstytucjonalizm Francji w latach 1871–1945
Po 1949, rkp., l., k. 4

28. Historia ustroju Stanów Zjednoczonych
Po 1949, rkp., l., k. 40
29. Historia państwa i prawa ZSRR
Po 1949, rkp. l., k. 37
30. Odczyt o nauce historii prawa w ZSRR
B.d., rkp., l., k. 4

F. Utwór dramatyczny

31. *Druga wyspa. Sceny dramatyczne z życia i walki podziemnej Polski*
Dramat sceniczny opublikowany pod pseud. S. M. Marvey wspólnie
z T. Sempem (Tadeuszem Kattelbachem)
1943, druk, sz., s. 43 i 1 fot. aktorów (M. Pawlikowski i J. Krassowski)

G. Materiały warsztatowe

32. Dzieje kolonizacji niemieckiej na Śląsku
Notatki, wypisy z literatury
1942, rkp, l., k. 60
33. Dzieje Pomorza i Śląska
Notatki, wypisy źródłowe
Ok. 1942 i b.d., rkp., l., k. 106
34. Komentarz krytyczny do Kroniki Thietmara
Notatki, wypisy z literatury
Przed 1953, masz., l., k. 53
35. Tłumaczenie robocze wstępu Kroniki Widukinda
Notatki
Ok. 1953/1954, rkp, l., k. 13
36. Władcy Polski od Bolesława Chrobrego do Kazimierza Wielkiego
Notatki, wypisy z literatury
B.d., rkp, l., k. 143
37. Bibliografia chronologii niektórych państw europejskich w średniowieczu
Notatki, wypisy z literatury
B.d., rkp., l., k. 201
38. Bibliografia stosunków Polski ze Stolicą Apostolską, Cesarstwem i Czechami w
średniowieczu (w oparciu o kroniki i literaturę przedmiotu)
Notatki, wypisy z literatury
B.d., rkp., l., k. 32
39. Ideologia Cesarstwa Niemieckiego w średniowieczu
Wypisy ze źródeł średniowiecznych
B.d., rkp, l., k. 57
40. Instytucja lenna oraz praw i obowiązków książąt Rzeszy
Wypisy ze źródeł średniowiecznych
B.d., rkp, l., k. 89

41. Historia państwa i prawa średniowiecznego
Kartoteka bibliograficzna i wypisy źródłowe
B.d., rkp, l., k. 140
42. Polityka świecka papieży
Wypisy ze źródeł średniowiecznych
B.d., rkp, l., k. 37
43. Początki chrześcijaństwa w Polsce i erygowania biskupstw na ziemiach zachodnich i północnych
Wypisy ze źródeł średniowiecznych polskich i obcych
B.d., rkp., l., k. 21
44. Terminologia z zakresu prawa i gospodarki
Wypisy ze źródeł i literatury przedmiotu
B.d., rkp, l., k. 11
45. Układ polsko-niemiecki w Merseburgu w 1013 r.
Wypisy ze źródeł średniowiecznych polskich i obcych
B.d., rkp, l., k. 24
46. Mitologia Słowian i Litwinów
Notatki, wypisy ze źródeł i literatury przedmiotu
B.d., rkp, l., k. 13
47. Notatki głównie bibliograficzne do rozmaitych opracowań
B.d., rkp, l., k. 138

II. MATERIAŁY DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ, DYDAKTYCZNEJ I ORGANIZACYJNEJ

48. Uniwersytet Poznański Wydział Prawa
Program i pytania egzaminacyjne z powszechnej historii państwa i prawa 1935–1952 i b.d., masz., rkp., l., k. 25
49. Jw.
Notatki do seminariów z zakresu historii powszechnej państwa i prawa oraz pismo dotyczące prowadzenia seminariów 1949–1950 i b. d., masz., rkp., l., k. 17
50. Jw.
Listy studentów, zestawienia egzaminacyjne, protokoły z posiedzenia Rady Wydziału Prawa 1952–1954 i b. d., masz., rkp., l., k. 20
51. Jw.
Protokoły z posiedzenia Rady Wydziału i sprawozdania 1951–1953 i b.d., masz., rkp., l., k. 37 i 3
52. Jw.
Sprawozdanie z działalności Zakładu Powszechnej Historii Państwa i Prawa w roku akademickim 1950/1952, potwierdzenie odbioru sprawozdania za rok 1952 oraz pismo rektora i prorektora Uniwersytetu Poznańskiego w sprawach kadr i inwentaryzacji
Ok. 1951–1953, masz., l., k. 5

53. Jw.

Materiały działalności Kół Naukowych przy poszczególnych
Zakładach Wydziału Prawa Uniwersytetu Poznańskiego
1951–1953 i b.d., masz., rkp, l., k. 179

54. Jw.

Materiały z sesji naukowej Kół Naukowych przy Wydziale Prawa UP poświęconej
zagadnieniom Konstytucji PRL (program sesji, protokół obrad, sprawozdanie oraz
teksty spośród czterech wygłoszonych referatów)
1953, masz., l., k. 65 i 5

55. Fragmenty wypowiedzi na nieustalonej sesji poświęconej zagadnieniom polskiego
prawa państwowego na przestrzeni dziejów

B.d., masz., l., k. 2

56. Oceny, recenzje i opinie dotyczące nadania stopni naukowych

1953 i b.d., masz., rkp, l., k. 21

57. Sprawozdanie z konferencji w Ministerstwie Szkół Wyższych w sprawie
przygotowania zjazdu rektorów i dziekanów w styczniu 1954 r., wraz z załącznikiem
w postaci tezy do referatu na konferencję Uniwersytetów

1953, masz., pow., l., k. 8

III. MATERIAŁY BIOGRAFICZNE

58. Życiorys własny i bibliografia prac naukowych, odpisy: świadectwa urodzenia, ślubu,
testamentu, klepsydra i nekrologi

1947–1955 i b.d., druk, masz., l., k. 11 i 7 wyc.

59. Świadectwa gimnazjalne, karty egzaminacyjne z okresu studiów, dyplom doktorski

1914–1924, szt. 13

60. Nominacje, umowy, legitymacje związane z przebiegiem działalności naukowej i
dydaktycznej w Uniwersytetach: Jagiellońskim, Poznańskim i Warszawskim

1927–1954, masz., rkp, l., k. 25 oraz 11 legitymacji

61. Nakaz aresztowania wystawiony przez Gestapo

1939, masz., rkp, l., j. niem., k. 4

62. Wykaz prac historyczno-prawnych zaplanowanych na lata 1952–1955 z
podkreśleniem prac własnych

Po 1951, masz., l., k. 8

63. Zeszyty szkolne

1908–1917 i b.d., rkp., opr., szt. 6, k. 99

64. Programy, zaproszenia, zawiadomienia

1943–1953, szt. 4

65. Dokumentacja repatriacji z Wielkiej Brytanii do Polski

1946, druk, masz., rkp., j. ang., pol., l., k. 8

66. Dokumentacja podróży służbowej podróży do Rumunii i wykonane podczas niej
notatki pod ogólnym tytułem Współczesna Rumunia

1947, druk, masz., rkp., j. pol., rum., l., k. 22 i 4, 2 zawiadomienia,
6 afiszów, 8 wycinków prasowych

67. Dokumentacja przenosin z Krakowa do Poznania
1947–1951, druk, masz., rkp., l., k. 14
68. Umowy i rozliczenia z instytucjami naukowymi i wydawnictwami (Instytut Zachodni, Czytelnik, Wiedza Powszechna)
1947–1953 i b. d., masz., l., k. 36
69. Dokumenty finansowe
1928–1950, druk, masz., rkp., l., k. 12
70. Materiały dotyczące stanu zdrowia i przebiegu kuracji uzdrowiskowej
1948–1954, druk, masz., rkp., l., k. 13
71. Fotografie (5 portretowych z lat 1950–1953, 1 w mundurze gimnazjalisty, 1 na terenie Uniwersytetu w Oxfordzie, 1 grupowa ze zjazdu absolwentów gimnazjum w Krakowie, 1 grupowa z matką i rodziną Przeździeckich)
1930–1953 i b. d., szt. 9

IV. KORESPONDENCJA

72. Korespondencja wpływająca A–Z
1951–1954 i b.d., rkp., masz., j. franc., pol., k. 30, zob. aneks 1

V. MATERIAŁY O TWÓRCY SPUŚCIZNY

73. Materiały dotyczące pośmiertnego wydania wyboru tekstów źródłowych do powszechnej historii państwa i prawa oraz artykułu pt. *Trzej kronikarze*
Około 1955–1964, masz., rkp., l., k. 17 i 4
74. Artykuły i wzmianki prasowe o działalności naukowej i popularyzatorskiej twórcy spuścizny oraz wiersz poświęcony mu przez E. Szembelówną
1938–1955, k. 1, 11 wycinków prasowych, 2 afisze
75. Telegramy i listy kondolencyjne na ręce Barbary Jedlickiej
1954–1965, k. 65, l. 41, tel. 16, zob. aneks 2
76. Korespondencja na ręce Barbary Jedlickiej dotycząca prac lub recenzji prac jej męża
1955–1965, k. 13, l. 10, zob. aneks 3

VI. MATERIAŁY RODZINNE

77. Listy twórcy spuścizny do rodziców i żony
1909–1951 i b.d., rkp., masz., l., k. 14
78. Materiały związane ze staraniami Barbary Jedlickiej o uzyskanie renty po mężu
1971, masz., l., k. 5

VII. MATERIAŁY OBCE

79. *Amerykańska Deklaracja Praw Człowieka i Obywatela na tle ówczesnego układu sił klasowych* - praca magisterka nieustalonego autorstwa przygotowana na seminarium Powszechnej Historii Państwa i Prawa
1953, masz., l., k. 51
80. Wykaz prac naukowych ogłoszonych do dnia 1 VII 1953 r. przez Tadeusza Cieślaka oraz wzmianki i uwagi o tych pracach
1953, masz., l., k. 3

ZAŁĄCZNIKI

81. Zestaw prac ogłoszonych drukiem przez twórcę spuścizny w Polsce i we Francji, odbitka artykułu Mariana Plezi z „Archeologii” z 1949 r. dedykowana twórcy spuścizny oraz spis publikacji z dedykacjami dla twórcy spuścizny, wykonany przez Barbarę Jedlicką z oryginałów w 1973 r.
1925–1955 i 1973, druk, masz., sz., opr. i l., vol. 18, odb. 1, s. 5, k. 5
82. Tekst powielony materiałów z Krajowej Sesji Dydaktycznej Prawników
1953, masz. pow., l., k. 42
83. Materiały sesji naukowej poświęconej Konstytucji PRL zorganizowanej przez Komitet Nauk Prawnych PAN
Ok. 1953, masz., pow., l., k. 73
84. Skrypty akademickie nieustalonego autorstwa
B.d., masz., pow., opr., l., k. 149

ANEKS 1

J. 72. Korespondencja wpływająca A–Z

Adamus Jan	1953	1.1
Bardach Juliusz	1952–1953	1.2
Barycz Henryk	1953	1.1
Cieślak Tadeusz	1951–1953	1.5
Gieysztor Aleksander	ok. 1951	1.1
Jaworski Iwo	1952	1.1
Jażdżewski Konrad	1953	1.1
KlaŃkowski Alfons (dopis. E. Szembelówna, Krawczyk i in.)	1954	1.2
Kolańczyk Kazimierz	1954	1.1
Koranyi Karol	1953	1.1
Lehr–Splawiński Tadeusz	1953	1.1
Lesiński Bogdan	1954	1.1
Lousse E.	1954	1.1
Mitkowski Józef	1953	1.1
Pieradzka Krystyna	1953	1.1
Plezia Marian	1953	1.1
Skiba Henryk	1954	1.1
Studenci I roku Prawa Uniwersytetu Poznańskiego	1954	1.1
Szczeniowski Szczepan	1953	1.1
Ziółkowski Tadeusz	1954	1.1
Zbiorowe (życzenia)	1953–1954	1.2

ANEKS 2

J. 75. Telegramy i listy kondolencyjne na ręce Barbary Jedlickiej

Adamus Jan	1954	1.2
Barańscy	1954	1.1
Białoszczeńska P.	1954	1.1

Błażewiczowie	1954	1.1
Bossowcy Janostwo	1954	1.1
Bubara (?) Czesław	1954	1.1
Cieślakowie	1954	1.1
Feldmanowa Janina	1954	1.1
Granat Wincenty ks.	1954	1.2
Grzybowska Gabriela	1954	1.1
Hejnosz Wojciech	1954	1.1
Instytut Zachodni (pracownicy)	1954	1.1
Jahnke Zdzisław	1954	1.1
Kapuścińska Janina	1954	1.1
Kicyńska R.	1954	1.1
Kolańczykowie	1954	1.1
Konferencja Historyków Prawa	1954	1.1
Kuraszkiewiczowa Ewa	1954	1.1
Łabendziński	1954	1.1
Manteuffel Tadeusz	1954	1.1
Milwidowa Maria	1954	1.1
Ohanowicz Antoni	1954	1.1
Opolska Helena	1954	1.1
Orłowska Bożena	1954	1.1
Ostrowcy Włodzimierzostwo	1954	1.1
Piwarscy z Ireną	1954	1.1
Popowscy Stanisław i Aleksander	1954	1.1
Pospieszalscy	1954	1.1
Przeździeccy	1954	1.3
Rada Oddziałowa Zawodowej Organizacji Związkowej przy Wydziale Prawa Uniwersytetu Poznańskiego	1954	1.1
Rajkowscy	1954	1.1
Rosiński Stefan	1954	1.1
Silnicki Tadeusz	1954	1.1
Skubikowska Wisława	1954	1.1
Smulikowska Maria i Smulikowscy	1954	1.2
Stawecka Zofia	1954	1.1
Suszko Jerzy	1954	1.1
Sztukowska Halina	1954	1.1
Tatarzyna Melania	1954	1.1
Taylorowie Edwardostwo	1954	1.1
Testępska Maria	1954	1.1
Tomaszewska Aleksandra	1954	1.1
Tomaszewska Halina	1954	1.1
Tymieniecka Wanda	1954	1.1
Węgrzynowska–Ludwiczak Wiesława	1954	1.1
Wierczyńscy	1954	1.1

Wierzejewscy	1954	1.1
Winiarski Bohdan	1954	1.1
Wizowie	1954	1.1
Wojciechowski Zygmunt i Maria	1954	1.1
Wojewódzka Przychodnia Ochrony Macierzyństwa i Zdrowia Dziecka (pracownicy)	1954	1.1
Ziółkowski Tadeusz	1954	1.1
Znamierowscy	1954	1.1
N. N.	1954?	1.1

ANEKS 3

J. 76. Korespondencja na ręce Barbary Jedlickiej dotycząca prac lub recenzji prac jej męża

Brykner Anna	1961	1.1
Cieślak Tadeusz	1955	1.1
Cyprian Tadeusz	1955	1.1
Iwaszkiewicz Jarosław	1955	1.1
Koranyi Karol	1955	1.1
Lefant Gabriel	1960	1.1
Piwowski Kazimierz	1955	1.1
Pospieszalski Karol Marian	1955	1.1
Roman Stanisław	1955	1.1
Włodkowie	1965	1.1